

«Затверджую»

ректор Національної музичної академії України
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України

М. О. Тимошенко

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Румянцева Богдана Олександровича

на тему: **«Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс»**, що подається на здобуття наукового ступеня
доктора філософії
за спеціальністю 034 «Культурологія»

Витяг з протоколу № 10

засідання кафедри теорії та історії культури

Національної музичної академії України

від 22 червня 2026 року

ПРИСУТНІ:

члени кафедри теорії та історії культури

Кривошея Т. О. – завідувач кафедри, доктор культурології, доцент

Антіпіна І. О. – доктор філософії, в. о. доцента

Бабушка Л. Д. – доктор культурології, доцент, в. о. професора

Вишинський В. В. – кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента

Гадецька Г. М. – кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента

Северінова М. Ю. – доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора

Скорик А. Я. – доктор мистецтвознавства, професор

Тишко С. В. – доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент НАМ України

запрошений:

Бровко М. М. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільних наук

Румянцев Б.О. – аспірант кафедри

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України Румянцева Богдана Олександровича на

тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 – «Культурологія» з галузі знань 03 – «Гуманітарні науки».

Тема дисертаційної роботи «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» була затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 27 жовтня 2025 року (Наказ 234-А від 27.10.2025 протокол № 6).

Науковий керівник – доктор культурології, доцент Кривошея Т. О.

СЛУХАЛИ: Публічну презентацію наукових результатів дисертації аспіранта кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 – «Культурологія» з галузі знань 03 – «Гуманітарні науки».

Румянцев Богдан Олександрович виклав основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, можливість використання результатів дослідження.

Поставили запитання: кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента В. В. Вишинський; доктор культурології, доцент, в. о. професора Л. Д. Бабушка, доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора М. Ю. Северинова (*рецензент*); доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільних наук Бровко М. М. (*рецензент*).

Науковий керівник: доктор культурології, доцент Кривошея Т. О. (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доктор культурології, доцент, в. о. професора Л. Д. Бабушка

кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента В. В. Вишинський;

доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора М. Ю. Северинова (*рецензент*);

доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільних наук Бровко М. М. (*рецензент*);

доктор культурології, доцент Кривошея Т. О. (*науковий керівник*) (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Румянцева Богдана

Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс»:

ВИСНОВОК

дисертаційної роботи Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Інтернаціоналізація вищої освіти є одним із визначальних процесів сучасного культурно-освітнього розвитку, що розгортається під впливом глобалізації та змінює структуру освітніх систем, характер академічної взаємодії й роль закладу вищої освіти. Глобалізація виводить освітні системи за межі суто національного функціонування, актуалізуючи взаємодію міжнародних тенденцій, національного контексту та інституційних практик. У такій парадигмі інтернаціоналізація постає як процес їхнього співвіднесення, а не як сукупність окремих форм міжнародної співпраці.

Дослідження інтернаціоналізації вищої освіти сформували значний теоретичний корпус, у якому розглядаються її понятійні межі, стратегічні орієнтири, інституційні механізми міжнародної діяльності закладів освіти тощо. Водночас ці підходи переважно зосереджені на загальних засадах вищої освіти й не повною мірою враховують специфіку мистецької освіти та її культурологічний вимір. Це окреслює потребу в окремому осмисленні інтернаціоналізації як соціокультурного процесу.

У сфері вищої музичної освіти ця проблематика має власну специфіку, оскільки музична освіта пов'язана із формуванням художнього мислення, збереженням виконавських шкіл, репрезентацією національної музичної традиції та включенням здобувача освіти у професійне мистецьке середовище. У цьому контексті міжнародні освітні тенденції не можуть розглядатися як зовнішні організаційні орієнтири, відокремлені від культурного змісту музичної освіти. Їхнє значення визначається співвіднесенням з історично сформованими способами фахової підготовки музиканта, специфікою індивідуальної роботи, репертуарною культурою, виконавською практикою та уявленнями про художню якість.

Для української вищої музичної освіти інтернаціоналізація пов'язана з необхідністю участі у міжнародному культурно-освітньому просторі та водночас із потребою репрезентації власної музичної традиції. Йдеться про співвіднесення міжнародних освітніх тенденцій із національним досвідом. У цій площині глокалізація дає змогу осмислити інтернаціоналізацію як процес взаємодії глобального й локального, у межах якого міжнародні тенденції набувають конкретного змісту в національному та інституційному середовищі.

З огляду на це інтернаціоналізація вищої музичної освіти України потребує культурологічного аналізу як багаторівневий процес, у якому міжнародні освітньо-культурні тенденції співвідносяться з національним контекстом і реалізуються на рівні конкретних інституцій. Такий підхід дозволяє розглядати вищу музичну освіту як культурно-освітній простір, у якому інтернаціоналізація пов'язана зі збереженням, оновленням і репрезентацією української музичної традиції в умовах глобалізаційних і глокалізаційних процесів.

Об'єкт дослідження — інтернаціоналізація вищої музичної освіти як соціокультурний феномен.

Предмет дослідження — глобально-локальний дискурс інтернаціоналізації вищої музичної освіти.

Метою роботи є культурологічне осмислення інтернаціоналізації вищої музичної освіти України як багаторівневого соціокультурного процесу, що реалізується у взаємодії міжнародного, національного та інституційного рівнів.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Завданнями дослідження є наступне:

- проаналізувати теоретико-категоріальні підходи до поняття інтернаціоналізації;
- розкрити зв'язок інтернаціоналізації з глобалізацією, глокалізацією та транскультурацією;
- визначити специфіку інтернаціоналізації вищої музичної освіти як культурологічного феномену;
- обґрунтувати трирівневу модель аналізу інтернаціоналізації вищої музичної освіти;
- охарактеризувати міжнародний рівень інтернаціоналізації вищої музичної освіти;
- проаналізувати національний рівень інтернаціоналізації вищої музичної освіти України;
- розкрити інституційний рівень інтернаціоналізації на прикладі Національної музичної академії України;
- визначити значення глокалізації як механізму співвіднесення глобальних освітньо-культурних тенденцій із національною специфікою вищої музичної освіти;
- сформулювати авторське розуміння інтернаціоналізації вищої музичної освіти;
- здійснити аналітику позитивних та негативних характеристик інтернаціоналізації в музичній освіті;
- проаналізувати принципи інтернаціоналізації вищої музичної освіти на прикладі Національної музичної академії України.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що **вперше:**

- здійснено культурологічний аналіз інтернаціоналізації вищої музичної освіти України, заснований на виокремленні міжнародного (глобального), національного (локального) та інституційного рівнів;
- обґрунтовано інтернаціоналізацію вищої музичної освіти як багаторівневий соціокультурний процес;
- визначено значення глокалізації як механізму взаємодії, у якому міжнародні освітньо-культурні тенденції співвідносяться з національною специфікою вищої музичної освіти та інституційними практиками;
- сформульовано авторське розуміння інтернаціоналізації вищої музичної освіти як освітньо-культурного феномену.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються, забезпечені опорою на сучасні культурологічні, освітологічні та мистецтвознавчі підходи, а також коректним застосуванням методів, вибір яких зумовлений міждисциплінарним характером предмета дослідження: культурологічного, системного, історичного, порівняльного, структурно-функціонального та інституційного аналізу. Методологічною основою дисертаційного дослідження є загальнонаукові принципи системності, та об'єктивності, необхідні для всебічного вивчення інтернаціоналізації вищої музичної освіти України як багаторівневого соціокультурного процесу у взаємодії міжнародного, національного та інституційного рівнів.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складає значний масив наукових праць українських та зарубіжних вчених з культурології, філософії, мистецтвознавства, освітології.

У дисертації залучено ключові поняття наукових концепцій наступних вчених:

З. Баумана Л. Донскіса, Р. Робертсона, С. Гантінгтона, С. Гоффмана, О. Красівського, Дж. Фанга, О. Гетманенка, М. Бровка, Ю. Сабадаш, К. Картера, Дж. Найт, Г. де Віта, У. Тайхлера, Л. Рамблі, Дж. Гадзіка, Р. Гелмс, Ф. Альтбаха, П. Шишло, М. Дебич, С. Сбруєвої, С. Шитікової, Д. Крозьє та Т. Парвевої, В. Бондарчука, Ю. Фігурного, Г. Ганзбурга, В. Жаркової та ін.

6. Теоретичне і практичне значення отриманих результатів:

Матеріали дослідження можуть бути використані у подальших культурологічних і педагогічних дослідженнях, присвячених інтернаціоналізації вищої музичної освіти, взаємодії глобального й локального у культурно-освітньому просторі, а також проблемам репрезентації національної музичної традиції в умовах глобалізаційних і глокалізаційних процесів.

Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні культурологічного підходу до аналізу інтернаціоналізації вищої музичної освіти України як багаторівневого соціокультурного процесу. Запропонована у дослідженні логіка виокремлення міжнародного (глобального), національного (локального) та інституційного рівнів може бути залучена до подальшого осмислення інтернаціоналізації мистецької освіти, міжнародної діяльності закладів вищої освіти та трансформацій сучасного музично-освітнього середовища.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання в лекційних курсах із культурології, музичної культурології, теорії та історії мистецької освіти, а також у курсах, присвячених міжнародній діяльності закладів вищої освіти, культурній дипломатії. Окреслені у роботі положення можуть бути застосовані під час розроблення стратегій міжнародної співпраці та інтернаціоналізації мистецьких закладів вищої освіти, міжінституційних партнерств і культурно-освітніх проектів.

Результати дослідження також можуть становити теоретичне підґрунтя для діяльності музичних закладів вищої освіти, які працюють над розвитком міжнародної співпраці та репрезентацією української музичної культури у міжнародному культурно-освітньому просторі.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

За темою дисертаційної роботи опубліковано три наукові статті у спеціальних наукових виданнях, затверджених МОН України.

1. Румянцев Б. Інтернаціоналізація вищої музичної освіти як культурно-ціннісний вимір становлення музиканта. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2026. Вип. 31. С. 177-185. DOI: <https://doi.org/10.34079/2518-1343-2026-16-31-177-185>.

2. Румянцев Б. Інтернаціоналізація діяльності Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського як форма міжкультурної взаємодії. Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2026. № 1(70). С. 52–69. DOI: [https://doi.org/10.31318/2414-052X.1\(70\).2026.362632](https://doi.org/10.31318/2414-052X.1(70).2026.362632).

3. Румянцев Б. Міжнародні партнерства як чинник розвитку виконавських шкіл. Актуальні питання гуманітарних наук. 2026. Вип. 96, т. 3. С. 35–40. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-3-5>.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи StrikePlagiarism.com), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у

вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Дисертаційне дослідження обговорювалося на засіданнях кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії. Основні результати дисертаційного дослідження, концептуальні ідеї та висновки були апробовані у рамках виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких:

Міжнародна науково-практична конференція «Феномен струнно-смичкового виконавства у науково-педагогічному і культурно-мистецькому просторі України» (м. Київ, 15–16 листопада 2023 р.) із доповіддю на тему «Інтернаціоналізація у сфері мистецької освіти»;

Всеукраїнська науково-практична конференція «Грані єдності теорії та практики музичного виконавства» (м. Київ, 15–16 жовтня 2025 р.) із доповіддю на тему «Міжнародні партнерства як чинник розвитку виконавських шкіл України»;

Міжнародна наукова конференція «Дні науки філософського факультету – 2026» (м. Київ, 23–24 квітня 2026 р.) із доповіддю на тему «Cultural and value-based dimensions of the internationalisation of higher education».

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» відповідає спеціальності 034 – «Культурологія». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень дослідження, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення,

кафедра теорії та історії культури рекомендує дисертацію Румянцева Богдана Олександровича на тему «Процеси інтернаціоналізації у вищій музичній освіті України: глобально-локальний дискурс» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 – «Культурологія» з галузі знань 03 – «Гуманітарні науки».

Результати відкритого голосування:

присутні   8   осіб:

«за» –   8 ,

«проти» – немає,

«утримались» – немає

**Завідувач кафедри теорії
та історії культури,
доктор культурології, доцент**

Т. О. Кривошея